Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Suomen Olympiakomitean lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 (HE 99/2025 vp)

Suomen Olympiakomitea kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026. Olympiakomitea kiinnittää lausunnossaan huomiota valtion liikuntabudjetin kehittymiseen, liikunnan ja urheilun oman varainhankinnan kannustimiin sekä muutamiin muihin liikuntaan ja urheiluun vaikuttaviin talousarvioesityksen kohtiin.

Muistutamme, että **rahoituspäätösten vaikutukset ihmisten liikkumiseen ja liikuntaan[1] tulisi arvioida osana päätöksenteon vaikutustenarviointia[2]**. Paikallaanolon ja liikkumattomuuden kustannukset Suomessa ovat 4,7 miljardia euroa vuosittain, sisältäen mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä sairaseläkkeiden kustannuksia. Näiden inhimillisten ja taloudellisten kustannusten kasvamiseen Suomella ei ole varaa. **Investoinnit liikuntaan ovat edullinen keino vahvistaa sairauksien ennaltaehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta – sekä sitä myöten julkista taloutta. Olympiakomitea toivoo, että eduskunnan sivistysvaliokunta tunnistaa lausunnossaan liikunnan ja urheilun yhteiskunnallisen merkityksen sekä tarpeen niiden pitkäjänteiselle tukemiselle.**

Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntatoimen budjetti

Olympiakomitea on tyytyväinen siihen, että valtion talousarvioesityksessä ei kohdenneta uusia merkittäviä leikkauksia liikuntaan. Petteri Orpon hallituksen kevään 2025 puoliväliriihessä tehdyn päätöksen mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) toimialalle kohdistuu yhteensä 65 miljoonan euron leikkaus. Talousarvioesityksen mukaan leikkauksista 2,4 M€ kohdistuu liikuntapaikkarakentamisen investointiavustuksiin. **Olemme helpottuneita siitä, että liikuntajärjestöjen ja huippu-urheilun rahoitus vuonna 2026 on turvattu, mikä antaa työrauhan urheilun uudistumiseen.**

Pidämme positiivisena, että hallitus tukee kansainvälisiä liikunnan ja urheilun suurtapahtumia (yleisurheilun EM-kilpailut ja hiihdon MM-kilpailut) 850 000 eurolla. Ylimääräisen urheilijaeläkemäärärahan pysyvällä tasokorotuksella mahdollistetaan eläkkeet kaikille kriteerit täyttäville (0,1 Me).

Puoliväliriihessä keväällä 2025 linjattiin valtionhallinnon toimintamenosäästöistä. Budjettiriihessä päätettiin kohdentaa yhteensä 124,9 Me säästöstä 520 000 euroa liikunnan ja urheilun edistämiseen. Pidämme

[1] Valtion liikuntaneuvosto: Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi
[2] Lainvalmistelun vaikutusarviointiohje

tärkeänä, että liikuntabudjetin pieneen osuuteen valtionbudjetista (alle 2 promillea) nähden myös sopeutukset ovat kohtuulliset. Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutalan[3] mukaan säästöjen kohdennuksia tarkennetaan vielä täydentävässä talousarviossa siten, että säästöt eivät kohdennu liikunta- ja urheilujärjestöjen yleisavustettuun toimintaan.

Liikuntapaikkarakentamiseen on käytettävissä vuonna 2026 noin 15 Me, josta 2 miljoonaa euroa on varattu Olympiastadionin perusparannukseen ja uudistamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että kuluvalla hallituskaudella liikuntapaikkarakentamisen rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriön budjetissa puolittuu. Valtion rahoitus liikuntapaikkarakentamiseen vivuttaa moninkertaisesti kunta- ja yksityistä rahaa liikuntapaikkahankkeisiin. Seuraavalla hallituskaudella on syytä huomioida liikuntapaikkojen kasvava korjausvelka (v. 2020 noin 680–1 335 Me [4]).

Liikunnan ja urheilun oman varainhankinnan vahvistaminen

Julkisen talouden suunnitelman 2026–2029 mukaan vuodelle 2026 varataan 10 Me yksityishenkilöiden ja yhteisöjen lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamiseen mm. liikuntaan ja urheiluun. Valtiovarainministeriön mukaan[5] lahjoitusvähennyksen muuttamista koskevat ehdotukset on siirretty jatkovalmisteluun, ja asiasta annetaan erillinen hallituksen esitys myöhemmin loppuvuoden aikana.

Olympiakomitea toivoo, että päätös valmistellaan ripeästi, jotta järjestöt pääsevät hyödyntämään lahjoitusvähennyksen tuomaa lisäkannustinta jo vuonna 2026. Yritysten saaminen vähennyksen piiriin on erityisen tärkeää. Sillä on merkittävä kannustava ja positiviinen vaikutus yritysten lahjoitushalukkuuteen sekä liikunnan ja urheilun oman varainhankinnan edellytyksiin.

Muut liikuntaan ja urheiluun vaikuttavat budjettipäätökset

Liikuntaan ja urheiluun vaikuttavat rahoituspäätökset myös monilla muilla hallinnonaloilla. Liikunnan ja urheilun kannalta myönteisiä päätöksiä ovat ainakin seuraavat:

- Harrastamisen Suomen malliin tehtävä pysyvä tasokorotus (5 Me) voi tukea lasten ja nuorten koulupäivän yhteydessä toteutettavia liikuntaharrastuksia.
- Vapaaseen sivistystyöhön ei kohdistu lisäleikkauksia, jotka olisivat uhanneet myös urheiluopistoja.

Liikunnan ja urheilun kannalta negatiivisia päätöksiä ovat ainakin seuraavat:

- Kuntien valtionosuutta vähennetään osana kevään 2025 kehysriihessä kasvutoimien rahoittamiseksi linjattuja sopeutustoimia 75 miljoonalla eurolla, mikä voi osua myös liikunnan toimialaan.
- Sosiaali- ja terveysalan järjestöihin kohdistuvat leikkaukset uhkaavat soveltavan liikunnan rahoitusta. Sote-järjestöille on suunniteltu vuoteen 2027 mennessä 140 Me leikkaukset. Muun muassa

[3] Eduskunnan pöytäkirja 24.9.2025
[4] Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lipas-aineisto toukokuu 2020. Suomen kuntien ja kuntayhtymien rakennusten reaaliarvojen, korjausvelan ja perusparannustarpeen määritys ja laskenta v. 2019
[5] Valtion talousarvioesitys: Vuoden 2026 veromuutokset kootusti

potilasjärjestöt ovat merkittäviä soveltavan liikunnan järjestäjätahoja jäsenistölleen. Jopa 15 % Suomen väestöstä kuuluu soveltavan liikunnan kohderyhmään.

- Työsuhdepolkupyöräedun verovapaus poistetaan puoliväliriihen päätöksen mukaisesti. Yrittäjien ahdinkoa helpotetaan kuitenkin budjettiriihen päätöksen mukaisesti siirtymäajalla, sillä työsuhdepolkupyöräedun verovapauden poistaminen koskee vain kevään 2025 puoliväliriihen jälkeen sovittuja polkupyöräetuja.

Nykyisin 14 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden verokanta laskee 13,5 prosenttiin, ml. liikuntapalvelut, millä ei odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia. Haluamme nostaa esille, että hallitus on ohjelmassaan päättänyt selvittää ja arvioida *mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin* sekä selkiyttää *liikunta-alan toimijoiden arvonlisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi*. Hallitus on kuitenkin aiemmilla arvonlisäverotuksen korotuksillaan nostanut liikuntatilojen, opetusta ja ohjausta sisältävien liikuntapalvelujen sekä kilpailu- ja leiritoiminnan kuluja harrastajille. **Olympiakomitea toivoo veroselvityksen sekä sitä seuraavien selkiyttämistoimien ripeää toimeenpanoa.**

Ammatilliseen koulutukseen on kohdennettu mittavat leikkaukset kuluvana vuonna, mikä heikentää koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia toteuttaa urheilijan ammatillista koulutusta sekä tukea urheilijoiden kaksoisuraa. Hallitusohjelman mukaan *urheilupainotteisia ammatillisia oppilaitoksia kohdellaan yhdenvertaisesti urheilulukioiden kanssa*. **Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen rahoituksen tasoa tulee nostaa vuodelle 2026, jotta varmistetaan nuorten urheilijoiden yhdenvertaisuus toisen asteen koulutuksessa.**

Lopuksi toivotamme tervetulleeksi budjettiriihen päätöksen nuorten työllisyyspaketista, jolla varataan 30 miljoonan euron määräraha nuorten työllistymisseteleihin. **Toivomme, että työllistymisseteliä voisivat käyttää yritysten ohessa järjestöt.** Järjestöjen vaikuttavasta työllistämistoiminnasta esimerkkinä on vuosina 2010–2011 toteutettu Sportti työllistää -hanke[6]. Hankkeen avulla tarjottiin työpaikkoja sadoille nuorille, joista peräti 40 % sai työsuhteelleen jatkoa. Toinen esimerkki ovat ns. kesätyösetelit, joilla työllistettiin tuhansia nuoria viimeksi vuonna 2023[7]. Vastaavalle toiminnalle olisi epäilyksettä tarvetta myös tänä päivänä niin nuorten kuin liikuntajärjestöjen näkökulmasta.

Helsingissä 6.10.2025

Petri Keskitalo
Vt. toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

[6] Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 10.2.2012: Sportti työllisti nuoria, tyytyväisiä myös työnantajat
[7] Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 21.3.2023: Avustusta nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen